

LLEVANT

DECENARI CATOLIC MALLORQUI

Any XIII Núm. 462
ARTA 10 de Maig de 1929

DEU I PATRIA

PREUS
Artà i comarca un any 4 pts.
A fora id 6 »
Extranger id 10 »

Els nostres ordis

La contemplació dels nostres camps ens dona tristesa i d'una manera especial els sembrats d'ordi. En general no han arribat a mig creixer, molts d'ells no es recorden ja de l'aigua, la derrera brusca que va fer ha estat l'única que ha satisfet les seves necessitats i essent a una època en la qual encare estaven poc desenrol·lats, poca provisió en pogueren fer i les veïes petits en totes les seues parts, la falta d'aigua que es l'element més essencial per la vida vegetal ha fet que cresquessin debils fins que ha arribat l'hora d'espigar i com es natural les espigues han hagut de correspondre a n'el tronc i no han adquirit tampoc la grandaria que una vegetació espone-rosa les hauria permès.

Cada any som a les mateixes i a pesar de que els nostres agricultors ho saben, les costa posar el remei que, humanament parlant, se pot aplicar.

Tota planta que ha de vegetar sense aigua, creix raquítica; faltant-li l'element que li ha de proporcionar les substàncies nutritives, el desenrol·lo de les seues parts se fa amb dificultat, les cèl·lules, o siguin les parts elementals dels vegetals petites cel·les microscòpiques amb parets revestides de cubertes sòlides, no poden adquirir l'extensió deguda i els teixits que formen, duen sempre la marca del patiment, creixen compactes, els espais d'entre elles són reduïts i les funcions de nutrició i aireació no poden adquirir la perfecció que per la bona marxa se necessita

Ademés, les arrels, si la terra es dura, tampoc poden creixer ni desenrol·lar-se, el sistema radicular queda reduït, com si diguessim atrofiat, po- guent nutrir poca cosa i així passa després a la flor, sense forsa, la plan- ta floreix amb dificultat, i, sense forsa la flor dona poc fruit

S'ha de tenir en conte que tots els processos químics que produeixen el canvi de substàncies en la planta, se realitzen en dissolució acuosa, per això l'aigua és un dels elements constitutius dels vegetals del tot indis- pensable. Les plantes se componen d'aigua i matèria seca, aquell en propor- ció que varia desde el 50 an el 95 p%.

Si aquesta i altres consideracions d'ordre tècnic se nos presenten a la vista dels nostres camps, altres de més vulgars ens conviden a exposar-les i així, entre unes i altres, mirar de con- seguir que s'acabi d'una vegada la perdua de diners que una mala pràc- tica representa.

Tothom sab, per experiència de molts d'anys, que els mesos de Mars i Abril són secs, no ens plou, i en quant an els ordis, sabem també, ho sentim cada dia, que els tardans fan poca co- sa i a pesar de això, cada any, son els més, els qui sembren tart.

Quin és el motiu? Un petit inimic les té atemoritzats; aquest petit inimic, són els gorrions.

Sembla extrany que un homo s'es- panti davant un inimic tan insignifi- cant i no sabi trobar un medi per de- fensar-se. Es que, en veritat, no són els gorrions l'inimic dels nostres con- radors, el vertader inimic és per ells invisible, és l'incultura, és l'individua- lisme, és aquest obrar cada u tot sol, el qui fa que l'un per l'altre, a la llar- ga, sien tots perjudicats.

I si no, digaume: A un camp en ple- na vegetació, no hi haurà més palla, més espigues i aquestes molt més grosses que a un que hagi patit la fal- ta d'aigua? ¿Creurà nigu que els go- rrons siguin capassos de menjar-se la quantitat de grans que aquest major nombre i major tamany de les espi- gues representa? ¿Idò no serán majors els beneficis, si en lloc de concretar-

nos a un sol camp, que forsosament ha d'esser més atacat per la major aflluència d'aucells quant els grans co- mensen a formar-se, fossin deu, dotze vint, tots els del poble, els qui estas- sen sembrats d'hora? En aquest cas els aucells menjarien per tot i nigu s'en temeria.

Es l'unió lo que falta; l'unió, de la qual per tot lo que sigui profitós en som tan poc afectats els artanencs. L'any passat se feu una crida perque la gent s'animés a sembrar primerenc els ordis, però aquesta crida, com tan- tes que se fan a Artà, caigué dins un avenc. Hem passat un altre any amb els mateixos o pitjors resultats. ¿No trobau que és hora de que això s'acabi?

ARTANENC! Si vols a-
judar amb el teu grà d'are-
na, a aixecar el nivell cultu-
ral del teu poble, suscriute a
LLEVANT.

AGRAIMENT

(Diàleg)

ANTONIA

a N'Aina

Per noltros no deu paria.

AINA

a N'Antonia

Te raó; Com més va més vela

ANTONIA

Bo será prenga candela
si qualque confrare hi ha.
Quant el ferem, m'ho vols dir?

BON JESUS

Pels pobrets lo que fereu
tan agraït me tendreu
com si m'ho fessiu a mi.
Una màquina heu comprat
vltros i els que convidareu
a pagar i me dexareu
molt més que mai obligat.
Uns i altres teniu present
que m'agrada correspondre

i desd'ara vull respondre
com cal: amb agraïment.

TOTES

Tot heu sap
Com si heu hagués vist
BON JESUS

¿Encara no hem coneixeu?
Duc per insignia sa creu

TOTES

El Bon Jesús !!
Jesús Crist !

BON JESUS

Je-ús qu'en fervent amor
vos estima sense mida
i ha escoltat Na Margalida
avui a San Salvador.

En persona som vengut
i he enviat ses Josefines
portant les gràcies divines
que del meu cor han rebut.

Obreres; veniu amb Mi
Vos vull guiar donant prova
que qui em segueix a Mi, troba
Veritat, Vida i Camí.

Fi

Margalida ESTELRICH

BIBLIOGRAFIA

La confesión y la comunión al alcance de los niños y niñas, por Monseñor de Segur. Librería y Tipografía Católica. Pino, 5 Barcelona -1929.

Escrit per a nins i nines, aquest llibret és molt recomendable no sols an aquells an a qui va dirigit, sino que també, com diu el traductor en la seva presentació, pot es-er d'una gran utilitat per les persones majors.

Un exemplar enquadrnat 60 cts
100 exemplars, 50 pessetes.

Revista Hispànica órgano mensual de la Unión de españoles del Nordeste de Francia.

Hem rebut el número d'Abril d'aquesta bella revista que publica treballs en francès, castellà i alemany, difonguent la cultura entre els espanyols residents an aquella part de França. Agraïm l'atenció que en nosaltres han tenguda i gustosament admetem el canvi

Bolletí de la Societat Arqueològica Luliana. Interessants com sempre són els sumaris dels nos de mars i abril d'aquest Bolletí i d'una manera especial ho són per nosaltres per la publicació de «*Datos para la Historia de Artá*» que amb tanta cura segueix En Josep Ramis d'Ayreflor i Sureda.

«La Nostra Terra», «Revista de Menorca», «Revista del Centre de Lectura de Reus», «Vida Lleidetana», que tenim a la vista, contenen totes escullits sumaris.

Taller de Sant Jusep

Memoria de l'any 1928 a 1929

ENTRADES

Desde la festa de l'any passat ençà,
hi ha hagudes en el nostre Taller, en
metàlic las partides següents:

	Ptes.
El Caixonet de St. Jusep ha recaudat	17'40
Diferentes almoines	5'00
Suscripció per l'adquisició d'una màquina de cosir	310'00
Recullit en las funcions recreatives	535'65
Interessos del depòsit fet a la Caixa Rural	5'25
Total	873'30

RESUM:

Entrades	Ptes. 873'30
Sortides	» 711'10
Diferència	» 162'20
Remanent de l'any passat	» 238'30
« actual	» 400'50

Aquesta es la relació del metàlic.

Ara escoltau la de les robes rebudes i donades.

Ens han regalats:

Nou vestits de nina usats i tres de roba nova. Una camia, dos cosses i dos calsonets de nín; quatra falde de dona usades i una de noua. Una camia, dos calsons i tres bruses d'atlot; nou abrighets, cinc parells de calses i set de calsetins. Un bavadó i una gorra d'infant. Cinc jacs, dos calsons i dos guardapits d'homo, tres pessas de veta i dos rodets de fil de cusir, dues bruses i dos devantals de dona.

El Taller després de cosir-ho o arretglar-ho ha repartits:

21 vestits de nina, 2 d'atlot, 3 bavers, 6 calsonets, 4 jacs, 3 camies, 1 calson blanc i 3 parells de calsetins d'atlot. 4 faldetes, 7 bruses, 4 devantals i 2 camies de dona, 5 calsons, 2 abrics i 4 camies de nina, 1 drap i un giponet d'infant petit.

Darrerament s'ha cusit per encàrrec de l'Associació 14 camies de dona, 3 d'homo, 11 falde de dona i 2 calsons d'atlot.

He volgut començar aquesta memòria d'enguany amb números porque són, sens dupte, Senyores i Senyors, la prova que menys paraules necessita per convencer de les proporcions que pren a dins el nostre poble l'amor i compació en vers els *qui no tenen*.

Aquest augment de caritat aconsola l'ànima; però sobre tot aconsola i alegra el cor dels nostres pobres. No ho dubteu. Ells, els pobres, són els qui amb més interès atenen a les coses que aquí nos passen, i quant veuen lo que veuen, es dir quant veuen que augmenten d'aquesta manera els donatius i quant saben que en 15 ò 20 dies se recauda lo suficient per comprar una màquina que cusi els seus vestits i quant senten a dir que hi ha ànimes tan bones com D.ª Margalida Sales que les ne regala una altra per poder utilitzar els dies de molta feina, i com la madona Margalida Sanxo (a. c. s.) que les deixà també la seva màquina fins a la mort i més encare quant veuen el zel d'un estol de joves netes que, fent ús de les seves qualitats artistiques, representen tois els anys ebretes escèniques damunt un teatre improvisat, no tenguent altre fi que poder atendre millor amb les almoines que recullen, als protegits del nostre Taller; i, creisme, no poden contenir la satisfacció i la demostren amb llàgrimes als ulls i en les oracions del cor.

A vosaltres persones que sou estades generoses i caritatives, jo vos duc el sonriure i l'acció de gràcies dels pobres afavorits. Ells vos estimen, i demanen a Deu per vosaltres, li demanen que vos ho recompensi.

I els altres, els qui teniu, els qui menjau a bastament, els qui poreu cubrir-vos per no sentir la fredor en l'hivern, permeteu que vos allargui la ma en nom del Crist i en nom de tantíssims que tenen fam i fret. Donau qualche cosa del que vos sobre! ...

Donau, rics, donau! La almoina és germana de l'oració... Donau a fi de que un dia, el darrer de vostra vida, tengeu en contra de les vostres flaqüeses l'oració de l'ànima d'un pobre qui agraït, vos beneirà del cel.

He dit

COLOMA BLANES SUREDA

REGISTRE

NAIXEMENTS

Febrer

Dia 25—Catalina Esteva Rosselló, filla de N'Agustí de Son Cremat i Antonia.

Mars

Dia 1—Jusep Fuster Vives, fill de Jusep Asdoro i Margalida. Dia 6—Angela Bernat Carrió, filla de Nicolau Carboné i Margalida Mossa. Dia 13—Catalina Juan Ginard, filla de Francesc Barraca i Antonia. Dia 16—Maria Teresa del Nin Jesús Blanes Blanes, filla de Francisco i Maria. Dia 17—Mateu Amorós Gili, fill de Guillem Creuvella i Antonia. Dia 19—Juan Ferragut Juan, fill de Guillem Faro i Antonia. Dia 21—Miquel Bonnin Bonnin, fill de Miquel Guixó i Antonia. Dia 20—Miquel Villalonga Grau fill de Juan Coloma i Catalina. Dia 23—Magdalena Sancho Ginard, filla de Geroni i Antonia. Dia 25—Miquel Torres Amorós, fill de Bartomeu Princès i Antonia.

Abril

Dia 1—Catalina Muntaner Xamena, filla de Mateu de So'n Fortè i Maria.

Dia 2—Jaume Bernat Riera, fill de Jusep i Juana Maria. Dia 8—Pere Quetglas Carrió, fill de Bartomeu Carrillo i Antonia. Dia 9—Bàrbara Guiscaféré Amorós, filla de Miquel Seu i Margalida. Dia 14—Maria Pascual Galmes, filla de Guillem de S'Ameterà i Antonia. Dia 15—Francisca Ferrer Juan, filla de Bartomeu i Francisca. Dia 21—Miquel Jaume Torres, fill de Simó Raté i Francisca.

MORTS

Mars

Dia 1—Sebastià Ferrer Ginard de S'Hort de Carrossa, viudo, de 85 anys, de melena. Dia 3—Catalina Sureda Esteva, (a) Terrassa, casada, de 62 anys, d'assistolia. Dia 4—Bartomeu Sansaloni Femenias de Son Violí, de 64 anys, casat, d'afecció gripal. Dia 19—Miquel Sureda Brunet (a) Polet, casat de 52 anys, de pido nefrítis. Dia 30—Martí Gili Cantallops (a) Colom, viudo, de 87 anys, de reblaniment cerebral.

MATRIMONIS

Mars

Dia 22—En Guillem Torres Gil (a) Sunyer, fadrí amb N'Antonia Rayó Danús (a) Carbonera, viuda.

Abril

Dia 4—Juan Pomar Grau (a) Bové, amb Antonia Gili Casellas (a) Manxa, viudos. Dia 6—Antoni Carrió Gili (a) Venys, amb Margalida Genovart Ginard (a) Pulida, fadrins.—Jaume Al-

zamora Bisquerra amb na Maria Bauzá Bernat (a) Coca, fadrins. Dia 11—Miquel Llull Febrer (a) de Sa Serradora, amb na Maria Rotger Esteva, (a) Garreta fadrins. Dia 13—Ramón Bisquerra Rotger (a) Carrillo amb na Coloma Serra Lliteras, de ses Terretes, fadrins.—Gabriel Massanet Bernat (a) Poll, amb na Bàrbara Grau Llabrés (a) Malindra, fadrins. Dia 20—Pere Massanet Torres de Son Pussa amb na Maria Tous Pallicer de Ca'n Guidet, fadrins.

**Rafel Sastre
(a) Vergé**

PINTOR

**Ofereix els seus
servicis**

Especialitat en automovils
i carretons
reproduccions i retrats

**C. de la Sombra
ART A**

DE CA NOSTRA

Meteorologia. Encara no ha plogut, ha fet uns dies primaverals per la temperatura i si bé n'hem tenguts alguns de nuvolats, els vents s'han cuidat de netejar el cel, contribuint encara més a re-secar la terra.

Foc. Dia 4 al capvespre se va pegar foc en el pinar del Vergé no poguent-se dominar fins al cap de 24 hores, cremant-se unes 50 corterades de pinar. El foc va esser casual.

Estat sanitari. Segueix la bonansa els nocs malalts coneguts van millorant i desapareix el grip. Com a nota curiosa se comenta que durant el mes d'abril no hi ha hagut cap defunció haguent-nos de remontar una quinzena d'anys enrera per trobar un altre mes igual.

Les escoles Per notícies particulars arribades a nosaltres, sabem que estan a punt d'aprovar se les escoles d'Artà. Si bé el projecte no es el que demana una població com la nostra, ens alegrem de la notícia, frissant de que estiguin prest a punt de prestar servei.

La setmana passada la Inspectora de 1.ª ensenyanza va visitar les escoles de nines de la nostra vila. Va quedar satisfeta de la feina que se fa tant a les nacionals, com a la de les Germanes de la Caritat. Va reunir a la

Sala, la Junta local i va exposar una vegada més la conveniència, o millor dit, necessitat de que s'habiliti un local adequat per establir la graduació, ja que la major assistència així ho exigeix. Tots els reunits estaren d'acort, però, per no perdre la costum, no se va concretar res.

Les Obres de l'Esglesia. En el Mirador se van acaramullant pedres picades a punt ja de col·locar en el seu lloc i prest se comensarà a desfer el trespol vell per comensar la reforma. Com més vá, més agrada la pedra escullida la qual s'hauria de poder esmol·lar, d'aquesta manera quedaria la nostra Parroquia una verdadera joia. ¡Artanencs! animau-vos, fessem si importa una mica de sacrifici a fi de que els diners no faltin per completar una obra tan digna.

Sport. Diumenge qui ve dia 19, se ferán a la pista, importants correuges de bicicletes. Hi haurá sis carreres amb importants premis. S'han escampat programes i reina molt d'entusiasme entre els aficionats.

La festa de l'Aparició. El passat dia 8 se celebraren a la Parroquia els actes religiosos que complint la promesa feta per els nostres avis, cada any subvenciona el nostre Ajuntament. Va predicar el Rvt. P. Juan Ginard del Oratori.

Excursions. L'Ermita, d'ensá que hi ha el camí nou, és el lloc escullit per moltes famílies d'aquest poble i pobles veinats per pasar-hi els diumenges i fes'es d'aquesta temporada. Amb la gentada que hi compareix queda ben demostrada la utilitat de les bones vies de comunicació.

Cine al aire lliure Se estan activant els treballs que dú a cap l'amo En Guillem Bujosa (a) Ganancia, per la instal·lació d'un nou cine al aire lliure.

Aquesta iniciativa, ha despert l'interès entre el públic aficionat, deixant preveure una competència amb els programes lo qual dona a suposar que aquests sirán de lo més atractius.

Li desitjam a l'amo En Guillem un èxit falaguer.

La Peregrinació Franciscana. Hi ha molt d'entusiasme entre els terciaris per la peregrinació que el pròxim diumenge dia 12 se ferá a Valldemosa i Miramar.

Passen de cent els inscrits a la nostra vila.

Les funcions del Mes de Maria. Tant a la Parroquia com an el Convent se veuen bastant concorregudes. Diumenge qui ve a la Parroquia se celebrarà la comunió mensual de les filles de Maria.

Els dies 18, 19 i 20 se celebrarán a S. Salvador solemnes Coranta-hores en les qual predicarà el Rt. P. Francesc Fornés. T. O. R.

No descuideu de visitar la nostra casa

En ella hi trobareu tot lo necessari per satisfer el gust més refinat.

Xampanyes, vins, licors, conserves, dolços, chocolates, bombons, galletes, embutits, jamón, formatges,

:: fruites i nortolisses de totes classes ::

* barquillos i torrons *

Se serveixen LUNCHS amb prontitut i perfecció

Gran Colmado L'ESPERANÇA

PLASSETA DEL MARXANDO, 3 :: ARTA

AGENCIA DE ARTA A PALMA
I VICEVERSA DE
ANTONI GILI (A) COMUNA

SERVICI DIARI EN PRONTITUT I ECONOMIA
DE PREUS

ENCARREGS A DOMICILI

Palma -- Banch de S'oli, 24

DIRECCIO: Artá-Can Comuna Centro

GRANJA BARCINO

PER TOTA CLASSE D'AVIRAM DE RAÇA
GUNIS, COLOMS, ALIMENTS ESPECIALS
PER POLLS, I PONEDORES, INCUBADORES;
ANELLES. PLANS I CONSULTES.
(A) **CONSELL-MALLORCA**.

ALMACENES MATONS

DE

RAFAEL FELIU BLANES

CALLE DE JAIME II n. 39 a 149

Palma de Mallorca

SASTRERIA PARA SEÑORA

Y CABALLERO

ARTICULOS Y NOVEDADES

PARA VESTIR DE TODAS CLASES

Panaderia "VICTORIA"

(ES FORN NOU

DE

Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobareu sempre: pans, panets, galletes, bescuits, rollets, i tota clasa de pasticeria.

Se serveix a domicili.

Netedat, prontitut i economia

Carrer de Palma 3 bis. ARTA

Royal Fruit

Beguda exquisita, elaborada amb extracte de fruites. Provaule, és deliciosa.

GASSEUSES Y SIFONS

Fabricant:

M. MUNTANER FLAQUER,

representant del acreditat XAMPANY D'OR.

Fábrica i despaig:

PLASSETA DES MARXANDO. Artá

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

é una Agencia entre Artá, Palma i Capdepera i heva cada dia.

Serveix amb prontitut i seguredat tota classe d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 38. An es costat des Centro Farmacèutic.

Artá: Palma n.º 3.

Tienda Vicens

PRECIOS FIJOS Y MUY REDUCIDOS

EN
Tejidos y toda clase
de
Merceria comestibles
Perfumeria

SE VENDEN MAQUINAS DE COSER

PFAFF E IMPERI

y toda clase de instrumentos

J V. CALLE DE A. BLANES 38

Automòvils de lloguer

DELS GERMANS

SARD (A) TERRES

A cada arribada de tren van a l'Estació. Tenen servici combinat amb el Ferrocarril.

Excursions a Ses Coves, Calarratjada i demés punts de Mallorca a preus convenguts.

DIRIGIRSE:

Carré d'En Pitxol n.º 8.

Id Son Servera n.º 29 } ARTA.

NAUMAN

MAQUINAS PARA COSER Y BORDAR

La Fábrica más grande de Máquinas para coser y bordar del continente.

(MARCA ALEMANA)

DEPOSITARIO EXCLUSIVO EN ARTA

CAN GANANSI